

Cyngor Sir CEREDIGION

ADRODDIAD I'R:	Pwyllgor Trosolwg a Chraffu - Cymunedau Ffyniannus
DYDDIAD:	20 Ionawr 2022
LLEOLIAD:	O bell - yn rhithiol
TEITL:	Gwasanaeth Rheoli Gwastraff
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Er gwybodaeth
RHESWM PAM BOD Y PWYLLGOR CRAFFU WEDI GOFYN AM Y WYBODAETH:	I gael gwybodaeth am berfformiad presennol y gwasanaeth rheoli gwastraff a'i gynlluniau at y dyfodol.

1 CEFNDIR

Mae'r Pwyllgor wedi gofyn am wybodaeth am yr isod:

1. Adroddiad yn amlinellu pa fanteision effeithlonrwydd a gafwyd o ail-ddylunio'r llwybrau ac a ydynt fel y rhagwelwyd neu a ydynt yn well na'r hyn a ddychmygwyd yn y ddogfen ailgynllunio.
2. Mesur y costau tanwydd ychwanegol a briodolir i ailgynllunio'r llwybrau, ar ôl tynnu bant unrhyw gynnydd yn y costau tanwydd o ddydd i ddydd.
3. Mesur unrhyw gostau traul ychwanegol i'r cerbydau casglu o ganlyniad i ailgynllunio'r llwybrau.
4. Mesur unrhyw gostau llafur ychwanegol o ran goramser ac ati, sy'n uniongyrchol o ganlyniad i ailgynllunio'r llwybrau.
5. Darparu data cymharol o gyfraddau'r casgliadau wythnosol a gollwyd dros y tair blynedd diwethaf.
6. Darparu adroddiad diweddar ynghylch y cyfeiriad y bydd yr adran yn ei ddilyn wrth adnewyddu'r fflyd gasglu, gan gadw mewn cof eu heffaith ar yr amgylchedd a dyhead y Cyngor i fod yn Gyngor di-garbon.
7. Darparu adroddiad byr o ran ble rydym arni o ran yr orsaf drosglwyddo Gwastraff arfaethedig ym Mhenrhos.
8. Darparu data cymharol ar gyfer y ddwy flynedd ddiwethaf o ran yr achosion o dipio anghyfreithlon a gofnodwyd.
9. Darparu'r wybodaeth ddiweddaraf am y defnydd a wneir / tunelli a adawyd yn ein safleoedd Amwynder Dinesig dros y flwyddyn ddiwethaf.
10. Rhoi amcangyfrif o ba bryd y bydd y gwasanaeth gwastraff gardd yn debygol o gael ei ailgyflwyno.

Deallir bod cwestiynau 1-4 yn ymwneud â'r gwasanaeth newydd casglu gwastraff wrth ymyl y ffordd. Yn anffodus, ni fu modd adolygu'r gwasanaeth oherwydd y ffyrdd newydd o weithio a roddwyd ar waith mewn ymateb i bandemig COVID-19 ac felly nid yw'r model newydd wedi bod ar waith yn unol â'r bwriad dros y rhan fwyaf o'r ddwy flynedd ers ei gyflwyno.

Serch hynny, mae'r adroddiad yn cynnwys rhywfaint o ddata am berfformiad a chyfyngiadau'r gwasanaeth.

Rhoddir gwybodaeth parthed cwestiynau 5-10 yng nghorff yr adroddiad.

Mae'r adroddiad hefyd yn darparu dadansoddiad o berfformiad y gwasanaeth ar sail yr Amcanion Corfforaethol a'r gofynion statudol.

2 AMCANION CORFFORAETHOL

Gweledigaeth y Cyngor yw darparu gwasanaethau cyhoeddus dwyieithog, cynaliadwy a gwerth am arian sy'n cefnogi economi gref ac amgylchedd iach ac yn hyrwyddo lles ein pobl a'n cymunedau. Mae amcanion Llesiant Cyngor Sir Ceredigion yn cynnwys:

- Lleihau faint o wastraff sy'n cael ei gynhyrchu
- Ailgylchu mwy
- Lleihau faint o wastraff sy'n mynd i safleoedd tirlenwi

Mewn geiriau eraill, nod y Cyngor yw darparu gwasanaethau o safon sy'n gost-effeithiol, gan gynnwys ei wasanaeth rheoli gwastraff.

Mae pob Awdurdod Lleol yn ei chael hi'n anodd cyflawni amcanion o'r fath ar hyn o bryd. Mae demograffeg Ceredigion yn cynnig heriau ychwanegol o ran ei wasanaethau rheoli gwastraff:

Dwysedd isel o ran poblogaeth:

- Anodd cyrraedd cartrefi
- Llwybrau casglu gwastraff yn hir
- Mwy o amser teithio segur, anghynhyrchiol
- Prin yw'r cyfleoedd ar gyfer arbedion maint

Pellter:

- Y pellter i gyrraedd ailbroseswyr a marchnadoedd
- Costau cludo
- Mynediad i Safleoedd Gwastraff Cartrefi

Dylid nodi bod yr holl ddata a gesglir yng Ngheredigion yn ymwneud â Gwastraff Solid Trefol, ac mae'n cynnwys gwastraff domestig a'r gwastraff a gesglir gan gwsmeriaid gwastraff masnachol y Cyngor. Oherwydd y ffordd y caiff gwastraff domestig a masnachol ei gasglu ynghyd yn yr un cerbyd, nid yw'n bosib gwahaniaethu'n gywir rhwng y ddau. Mae hyn yn arbennig o berthnasol yng nghyd-destun data yn ystod COVID-19.

3 CRYNODEB O'R NEWIDIADAU DIWEDDAR YN Y GWASANAETH

2017-18	Ymgynghori'n eang – dewisiadau ar gyfer casglu ar ymyl y ffordd
2018	Y contract ar gyfer Gorsaf Trosglwyddo Gwastraff Beulah yn dod i ben

Promoting
Environmental and
Community Resilience

	Newid oriau yn Safle Gwastraff Cartrefi Rhydeinon yn dilyn ymgynghoriad cyhoeddus
2019	Cyflwyno gwasanaeth casglu newydd wrth ymyl y ffordd ar draws y sir yn raddol rhwng mis Ebrill a mis Rhagfyr
2020	O ganlyniad i COVID-19: <ul style="list-style-type: none"> • Cyfnod clo cenedlaethol oddi ar fis Mawrth 2020 • Cau'r Safleoedd Gwastraff Cartrefi dros dro ac, wedi hynny, rhoi trefniadau COVID-ddiogel ar waith ar gyfer ailagor • Atal casgliadau gwastraff gardd / gwastraff swmpus o gartrefi am y tro • Canolbwyntio ar y gwasanaeth casglu gwastraff craidd, gan weithredu o dan gyfyngiadau COVID-19 • Blaenoriaeth ar gynnal gwasanaethau'n ddiogel mewn amgylchedd cyfnewidiol ac anwadal. Roedd gofyn adolygu trefniadau yn barhaus • Newid yn y ffordd o weithio yn y gwasanaeth casglu gwastraff er mwyn medru cadw pellter cymdeithasol
2021	<ul style="list-style-type: none"> • Caffael nifer o gcontractau gwastraff sylweddol, gan gynnwys Safleoedd Gwastraff Cartrefi Glanyrafon, Cilmaenllwyd a Rhydeinon, a chontract MRF • Gwaith yn parhau o ran trefniadau Gorsaf Trosglwyddo Gwastraff yn ne'r sir • Ailstrwythuro staff a phenodi unigolion allweddol

Tabl 1 Newidiadau Diweddar yn y Gwasanaeth

4 PERFFORMIAD

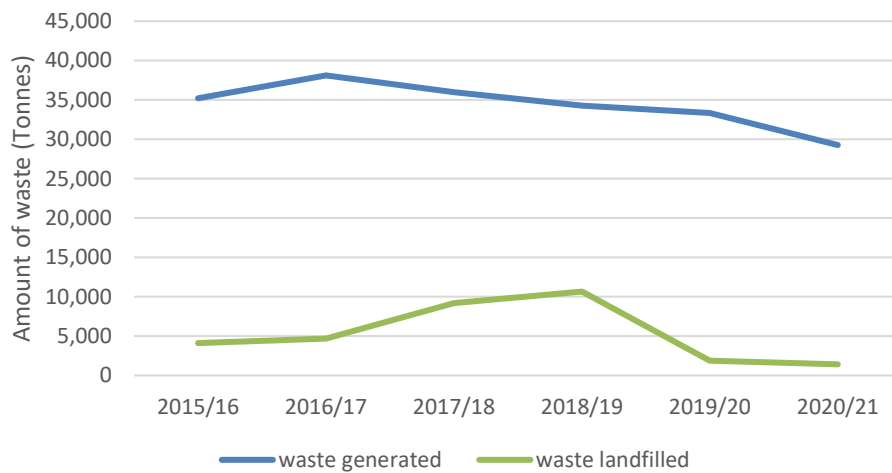
Mae Ffigwr 1 yn dangos perfformiad y Cyngor ar sail dau o'r amcanion corfforaethol:

- Lleihau faint o wastraff sy'n cael ei gynhyrchu
- Lleihau faint o wastraff sy'n mynd i safleoedd tirlenwi

Mae tuedd gyffredinol am i lawr o ran faint o wastraff sy'n cael ei gynhyrchu.

Mae faint o wastraff sy'n cael ei anfon i safleoedd tirlenwi yn cael ei bennu i raddau helaeth gan lwyddiant y contract trin gwastraff gweddilliol. Mae parhad y sefyllfa bresennol yn dibynnu ar berfformiad parhaus y cyfleuster/ contractwr Troi Gwastraff yn Ynni.

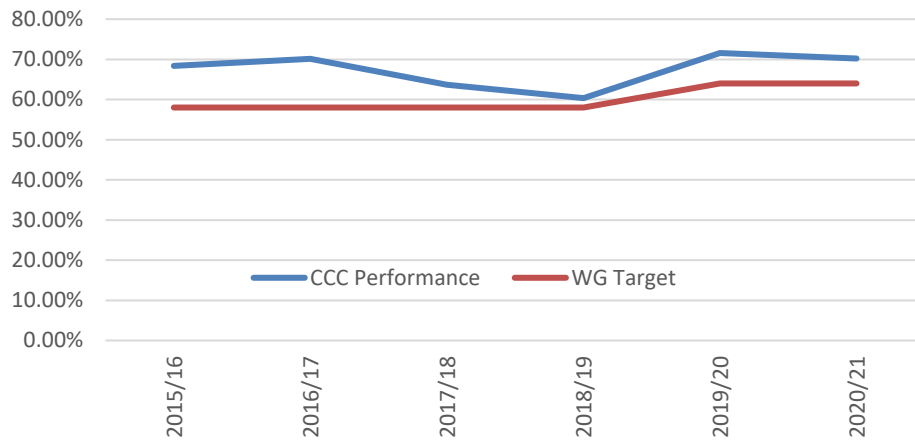
Perfformiad gwastraff Cyngor Ceredigion

Ffigwr 1 Perfformiad rheoli a lleihau gwastraff Cyngor Sir Ceredigion

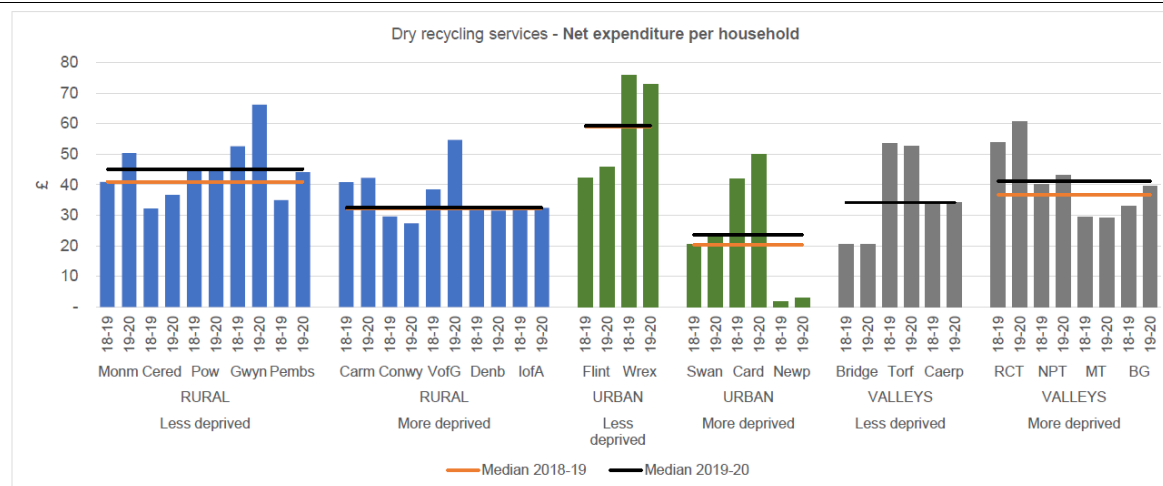
Mae'r amcan corfforaethol i gynyddu swm yr ailgylchu yn cael ei ystyried gan mwyaf fel canran o gyfanswm y gwastraff a gynhyrchir. Fel y dengys y siart isod, mae gan Geredigion hanes llwyddiannus o ran ei berfformiad ailgylchu ar sail targedau ailgylchu statudol Llywodraeth Cymru.

Perfformiad Ailgylchu Cyngor Ceredigion

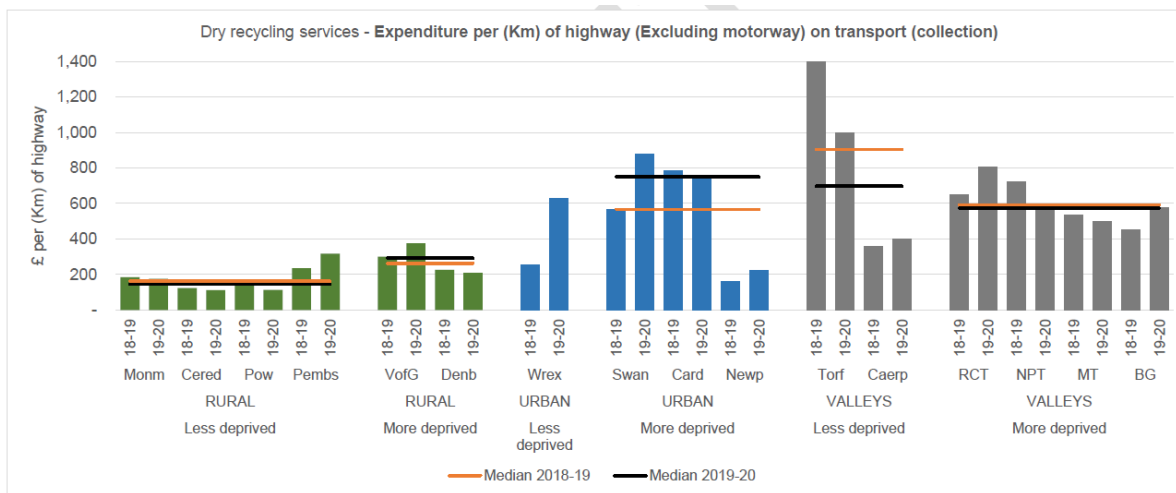

Ffigwr 2 Perfformiad Cyngor Sir Ceredigion ar sail targedau ailgylchu

Mae Ffigwr 3 yn dangos perfformiad Ceredigion o'i gymharu ag Awdurdodau Lleol eraill Cymru. Mae hyn yn dangos bod Ceredigion yn y 4 Awdurdod Lleol gorau yng Nghymru ar hyn o bryd o ran ailgylchu.

Ffigwr 4: Costau ailgylchu Cymru fesul aelwyd (ffynhonnell CLILC – canlyniadau drafft)

Ffigwr 5 costau yng Nghymru fesul cilomedr o briffordd (ffynhonnell CLILC – canlyniadau drafft)

I grynhoi, ymddengys fod gwasanaeth rheoli gwastraff y Cyngor yn perfformio'n dda ar sail yr amcanion corfforaethol.

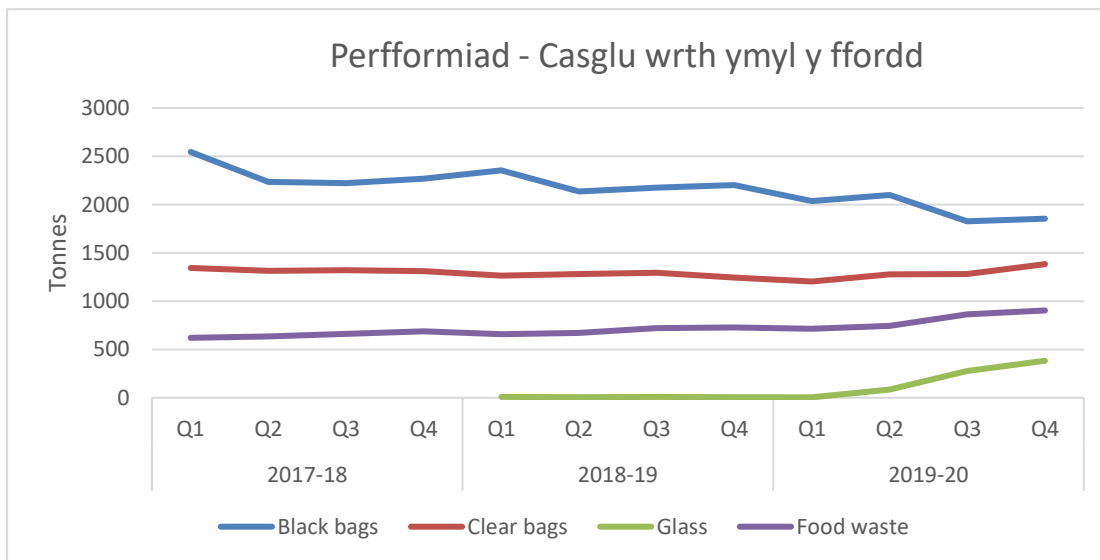
4.1 Perfformiad y gwasanaeth newydd ‘Casglu wrth ymyl y ffordd’

Dylid nodi mai ychydig iawn o ddata sy'n ymwneud â pherfformiad y gwasanaeth newydd casglu gwastraff wrth ymyl y ffordd, fel y'i cynlluniwyd. Daeth y broses gyflwyno i ben ym mis Rhagfyr 2019 ac roedd COVID-19 wedi effeithio ar y broses o roi'r gwasanaeth ar waith o fis Mawrth 2020 ymlaen.

Mae Ffigwr 6 yn dangos y newid ym mhwyso pob ffrwd wastraff a gesglir wrth ymyl y ffordd rhwng 2017/18 a 2019/20. Ystyrir bod y newid yn ystod 2019/20 yn ganlyniad i gyflwyno'r model casglu newydd ar ymyl y ffordd. Mae'r siart yn dangos fod:

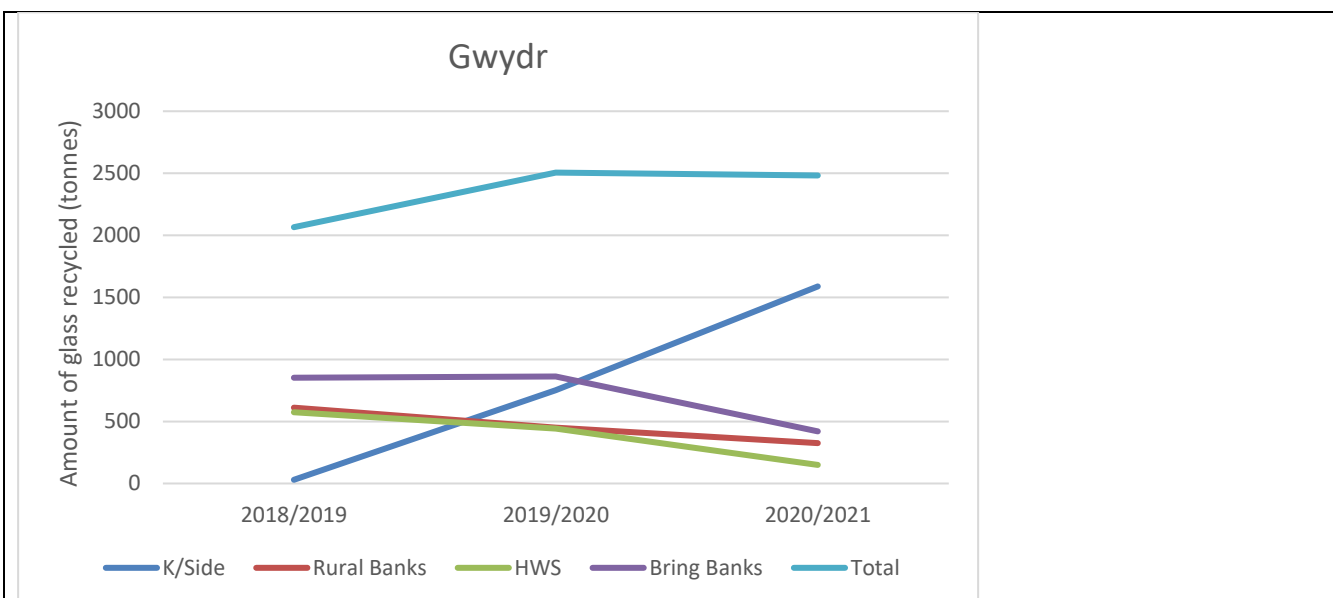
- Gwastraff gweddilliol (“bagiau du”) wedi gostwng. Rhwng 2018/19 a 2019/20 gostyngodd gwastraff gweddilliol gan 12%.

- Ychydig iawn o newid a fu yng mhwysau'r bagiau clir a gasglwyd wrth ymyl y ffordd dros y tair blynedd diwethaf.
- Cynyddodd swm y gwastraff bwyd a gasglwyd rhwng 2017/18 a 2018/19. Bu'r cynnydd mwyaf rhwng 2018/19 a 2019/20, pan fu cynnydd o dros 16%
- Ystyrir bod y cynnydd yn y gwydr a gesglir wrth ymyl y ffordd yn ystod 2019/20 yn ganlyniad i'r ffordd y cafodd y gwasanaeth 'ymyl y ffordd' ei gyflwyno'n raddol dros y flwyddyn.

Ffigur 6: Newidiadau Cyngor Sir Ceredigion o ran y perfformiad wrth ymyl y ffordd

Disgwylid y byddai cyflwyno'r casgliadau gwydr wrth ymyl y ffordd yn arwain at ailgylchu llai o wydr drwy ffordd eraill. Mae Ffigur 7 yn dangos bod gwydr o bob ffynhonnell arall wedi gostwng wrth i'r gwasanaeth casglu wrth ymyl y ffordd gael ei roi ar waith. Cynyddodd cyfanswm y gwydr a ailgylchwyd - o bob ffynhonnell - gan 440 o dunelli rhwng 2018/19 a 2019/20, sef cynnydd o 21%.

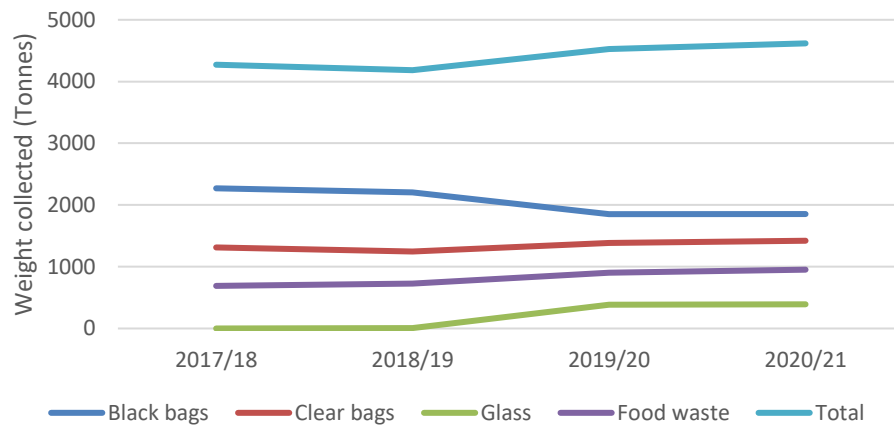

Ffigur 7: Newid o ran ffynonellau ailgylchu gwydr

4.2 Effaith COVID-19

Isod mae cymhariaeth o'r data rhwng Chwarter 4 2019/20 (sy'n dangos y casgliadau newydd wrth ymyl y ffordd ar ôl eu cyflwyno'n llawn) a data Chwarter 4 cyn ac ar ôl cyflwyno'r gwasanaeth newydd casglu wrth ymyl y ffordd. Mae'n dangos fod cyflwyno'r gwasanaeth newydd wedi cael y dylanwad a fwiadwyd ar berfformiad, yn ôl pob tebyg, gyda gostyngiad mewn gwastraff gweddilliol a chynnydd yn nifer y gwastraff bwyd, y deunyddiau ailgylchadwy a'r gwydr a gesglir o ymyl y ffordd. Mae'n anos dadansoddi effaith uniongyrchol COVID-19 a'i effaith ar gyfer y dyfodol.

Dadansoddi casglu wrth ymyl y ffordd, Chwarter 4

Ffigur 8 Chwarter 4 - Dadansoddiad ymyl y ffordd

Mae'r darlun ar gyfer 2020/21 gyfan yn awgrymu cynnydd o ran faint o wydr a gwastraff gweddilliol a gesglir wrth ymyl y ffordd. Casglwyd mwy o wastraff wrth ymyl y ffordd yn Chwarter 1 2021/22 nag ar unrhyw adeg ers 2017.

Bydd y cynnydd o ran gweithio gartref yn effeithio ar y data ar gyfer 2020/21 a 2021/22, yn ogystal â chau'r diwydiant lletygarwch a Safleoedd Gwastraff Cartrefi yn ystod y cyfnodau clo, gostyngiad yn y gwastraff masnachol a gynhyrchir gan gwsmeriaid gwastraff masnachol y Cyngor, a'r nifer cynyddol o ymwelwyr yn y sir pan ganiatawyd hynny.

Mae'r data uchod yn cwmpasu prif gyfnod cyfyngiadau COVID-19. Dylid cymryd gofal wrth gymharu canlyniadau 2020-21 â blynyddoedd blaenorol gan nad yw'n glir pa effeithiau sy'n rhai tymor byr yn sgil y pandemig a pha rai sy'n fwy hirdymor.

O ran newidiadau yn y gwaith, mae COVID-19 wedi golygu bod angen newid y ffyrdd o weithio, yn enwedig o ran cadw pellter cymdeithasol. Mae nifer yr aelodau criw yn y cab wedi gorfod lleihau mewn rhai achosion. Crynhoir yr effaith isod:

- Llwyth gwaith cerbydau 26T wedi cael eu rhannu rhwng dau gerbyd o achos gofynion cadw pellter, gan olygu bod:
 - Cynnydd o ran yr angen am gerbydau, yng nghyd-destun prinder cenedlaethol o gerbydau
 - Yr ail lwythwr yn gyrru hefyd
 - Cynnydd mewn costau
 - Cynnydd mewn tanwydd a chostau cysylltiedig y fflyd
 - Casglu gwastraff mewn cerbydau nad ydynt wedi'u cynllunio at y diben hwnnw – llai effeithlon
 - Llwyth gwaith mwy o faint i'r Uned Cynnal a Chadw Trafnidiaeth
 - Cynyddu'r risg o'r gwasanaeth yn methu
- Newid o ran tunelli a maint y gwastraff gan arwain at:

- Anawsterau capasiti
- Mwy o deithiau i'r orsaf Trosglwyddo Gwastraff
- Mwy o lwyth gwaith

I grynhoi, bu cynnydd yn y gwastraff sy'n cael ei gyflwyno wrth ymyl y ffordd a rhai aelodau staff yn gweithio mewn cerbydau na chynlluniwyd at y diben. O ganlyniad cafwyd mwy o lwyth gwaith, mwy o oramser, costau uwch, a mwy o anawsterau. Mae'r llun isod yn cyfleu'r mater.

Ffigwr 9: Y cerbyd a ddyluniwyd at y diben yn y cefndir a'r cerbyd a ddefnyddir ar hyn o bryd ar y dde

Yn ystod y cyfnod clo cyntaf cafodd staff gymeradwyaeth - yn llythrennol - ar y strydoedd, a llawer o negeseuon o ddiolch a rhoddion am eu gwaith caled. Gydag amser mae hyn wedi newid, ac erbyn hyn mae disgwyl i bethau ddychwelyd i'r arfer.

Mae'n bwysig cofio fod staff y gwasanaeth wedi gweithio drwy gydol COVID-19 gan weithio 5-6 diwrnod yr wythnos ac eithrio Dydd Nadolig a Dydd Calan, yn ogystal â chefnogi gwaith brys megis gwaith cynnal a chadw'r Priffyrdd dros y gaeaf.

4.3 Ymagwedd at ofal Cwsmeriaid

Mae casglu gwastraff yn un o wasanaethau mwyaf uchel ei broffil y Cyngor – mae disgwyl i ni ddarparu dros 4.2 miliwn o gasgliadau y flwyddyn.

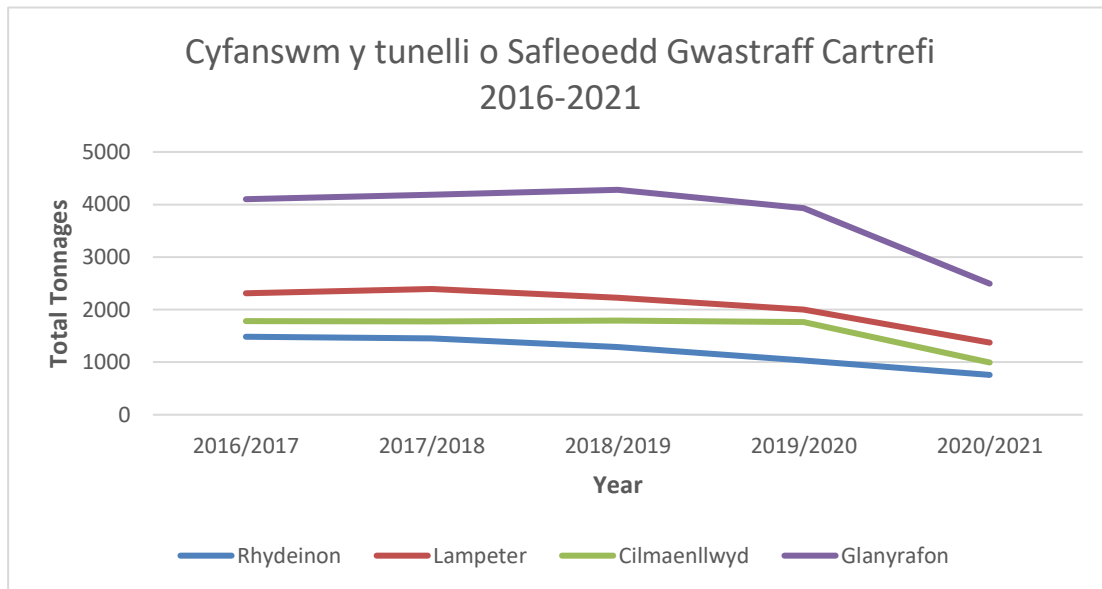
Rydym yn deall mor bwysig yw darparu gwasanaeth casglu gwastraff dibynadwy ac effeithiol ac yn ymdrechu, o ddydd i ddydd, i ddarparu gwasanaeth o safon i'r cyhoedd. Mae bod yn wasanaeth gweithredol mawr o ran maint a chwmpas yn anochel yn dod â'i heriau. Ar adegau, gall materion sy'n effeithio ar ein staff a'n cerbydau effeithio ar ein gallu ni i ddarparu'r gwasanaeth yr ydym yn dymuno'i ddarparu ac a ddisgwylir ac a haeddir gan y cyhoedd. Os felly, ein nod yw adfer y sefyllfa cyn gynted â phosib a darparu gwybodaeth amserol i'r cyhoedd. Rydym yn gwneud hyn drwy ffordd arloesol sef cyhoeddi adroddiadau

amharu dyddiol ar wefan y Cyngor a thrwy Clic pan fydd yr amharu yn digwydd. Maent yn rhoi manylion am y llwybrau a'r ffrydiau gwastraff yr effeithir arnynt ynghyd â chrynodeb o'r hyn sydd wedi achosi'r amharu. Hefyd darperir cyngor i'r cyhoedd ynghylch i beth a sut rydym yn ymateb. Mae darparu'r wybodaeth fel hyn, a bod pobl yn cael gafael arni ac yn ei defnyddio, yn caniatáu i'n rheolwyr gweithredol ganolbwyntio ar yr ymateb ac ar leihau effaith yr amharu cymaint ag y bo modd.

4.4 Safleoedd Gwastraff Cartrefi

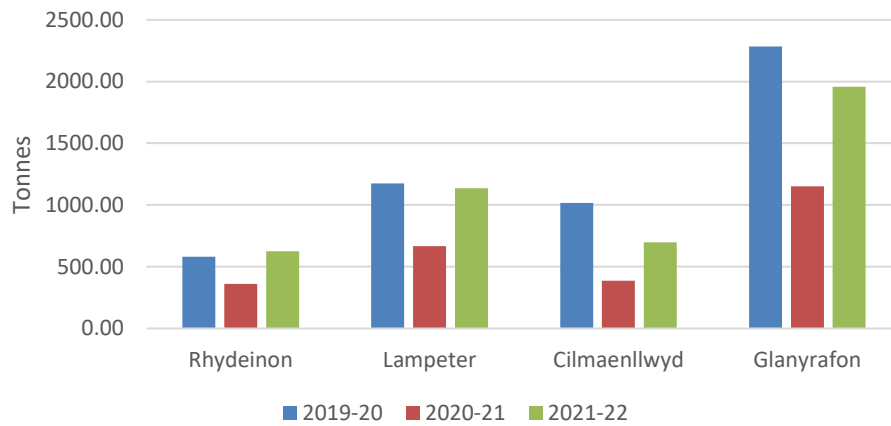
Nid yw'r gwasanaeth yn cadw data cadarn am nifer y bobl sy'n defnyddio'r Safleoedd Gwastraff Cartrefi. Fodd bynnag, mae'r data am bwysau yn ffordd arall ddibynadwy o ddangos y defnydd a wneir o'r safleoedd. Mae Ffigwr 10 yn dangos bod:

- Safleoedd Gwastraff Cartrefi Llambod a Rhydeinon wedi gweld gostyngiad yn y defnydd rhwng 2017/18 a 2018/19. Gwelodd Glanyrafon gynnydd bychan.
- Gwelodd y pedwar safle ostyngiad yn y defnydd rhwng 2018/19 a 2019/20. Gellir priodoli hyn, yn rhannol, i gyflwyno'r model newydd 'casglu wrth ymyl y ffordd'. Roedd y newid yng Nghilmaenllwyd yn llai siarp nag yn y tri safle arall.
- Bu gostyngiad sylweddol yn y defnydd yn 2020/21, y credir ei fod yn gysylltiedig â COVID-19 a chau'r Safleoedd Gwastraff Cartrefi.
- Mae'r data ar gyfer chwe mis cyntaf 2021/22 yn dangos fod y defnydd a wneir o safleoedd Rhydeinon a Llambod yn ôl i'r lefelau cyn COVID-19 (Ffigwr 11)

Ffigwr 10: Tunelli yn y Safleoedd Gwastraff Cartrefi 2016-2021

Dadansoddi Chwarteri 1 a 2 - Safleoedd Gwastraff Cartrefi

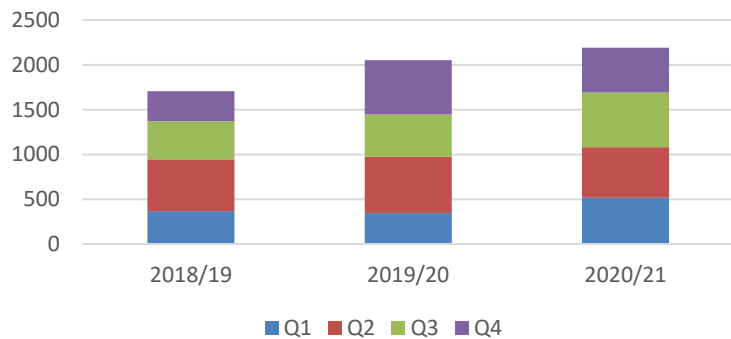

Ffigwr 11: Dadansoddiad o'r defnydd a wnaed o'r Safleoedd Gwastraff Cartrefi ar ôl COVID-19

5 RIPTIO ACHOSION O FETHU Â CHASGLU BINIAU

Nid yw'r gwasanaeth yn casglu data ar hyn o bryd ynglŷn â'r amhariadau ar y gwasanaeth a gyhoeddir. Mae Ffigwr 12 yn dangos fod nifer y biniau y riportiwyd eu bod wedi'u methu wedi cynyddu dros y ddwy flynedd ddiwethaf. Ni fu adnoddau ar gael i bennu a oedd y biniau a fethwyd yn ddilys h.y. bod y gwastraff wedi'i gyflwyno yn y ffordd gywir ac ar amser.

Nifer y biniau y riportiwyd eu bod wedi'u methu

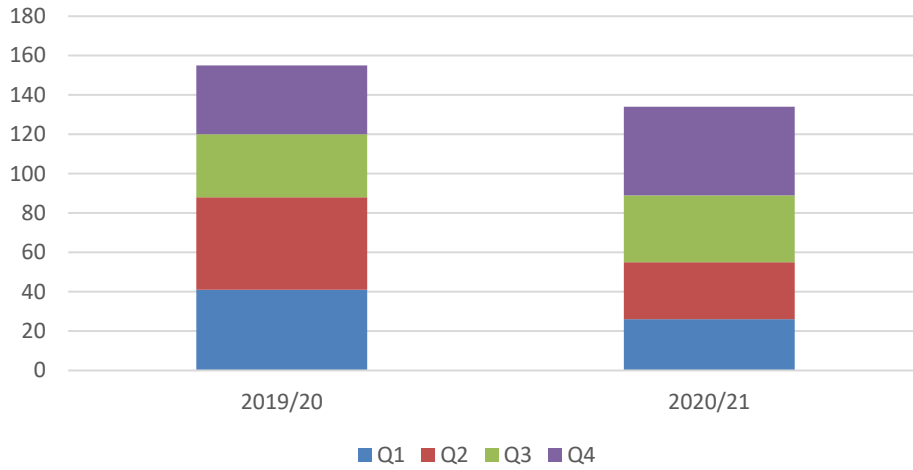

Ffigwr 12 Nifer y biniau y riportiwyd eu bod wedi'u methu 2018/19 - 2020/21

6 TIPIO ANGHYFREITHLON

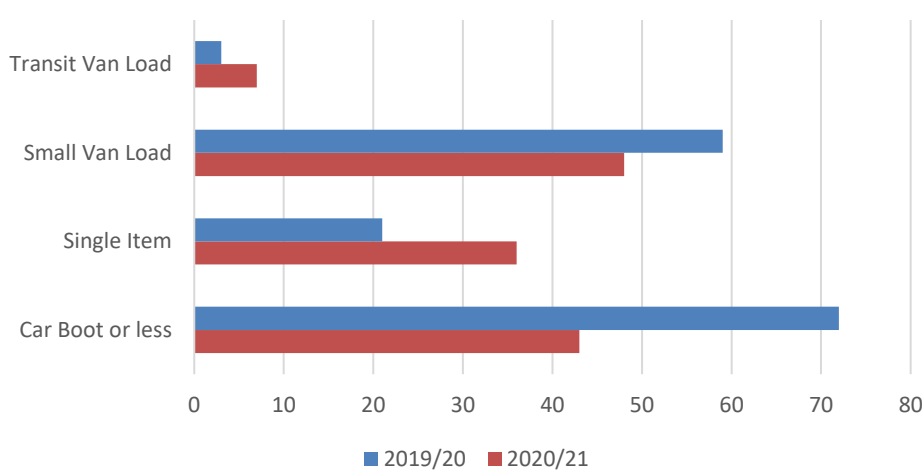
Ymddengys fod nifer yr achosion o dipio anghyfreithlon a riportiwyd wedi gostwng rhwng 2019/20 a 2020/21. Mae'r rhan fwyaf o achosion ar raddfa fach (cist car neu lai). Mae rhywfaint o berthynas rhwng nifer yr achosion a'r cyfnod yr oedd y Safleoedd Gwastraff Cartrefi ar gau yn ystod hanner cyntaf 2019/20. Fodd bynnag, nid yw'n bosib cadarnhau'r rhesymau y tu ôl i'r achosion o dipio anghyfreithlon.

Achosion o dipio anghyfreithlon a riportiwyd

Ffigwr 13 Tipio anghyfreithlon a riportiwyd

Tipio anghyfreithlon yn ôl maint

Ffigwr 14 Tipio anghyfreithlon yn ôl maint

Mae Atodiad A yn rhoi darlun o'r Tipio anghyfreithlon sy'n digwydd yng Nghymru.

7 STRATEGAETH AT Y DYFODOL

Er bod gan Gyngor Sir Ceredigion record dda o hyd o ran ailgylchu, mae'n bwysig ystyried a chynllunio ar gyfer y tymor hir gan gadw mewn cof ei fod yn faes sy'n newid yn barhaus. Mae'r targed ailgylchu statudol o 70% o 2024/25 yn un heriol.

Mae nifer o ansicrwydd ynghylch y newidiadau deddfwriaethol yn y dyfodol a fydd yn effeithio ar y ffordd y mae Awdurdodau Lleol yn darparu gwasanaethau gwastraff:

- Cyfrifoldeb Uwch ar y Cynhyrchwyr gyda'r nod o wella'r modd y gellir ailgylchu deunydd pecynnu a symud baich y gost ar y cynhyrchydd.
- Cynllun Dychwelyd Blaendal er mwyn ceisio cymell trigolion i ailgylchu mwy a chyfrannu at gynllun gweithredu sbwriel a thipio anghyfreithlon Llywodraeth Cymru.
- Bydd deddfwriaeth ynglŷn ag ailgylchu o safleoedd annomestig yn newid y ffordd y mae'n ofynnol i fusnesau gyflwyno'u gwastraff i'w gasglu, a sut y caiff ei gasglu gan ddarparwyr casglu gwastraff cyhoeddus a phreifat.
- Effaith gofynion ac ystyriaethau ULEV (cerbydau allyriadau isel iawn) o ran y tanwydd mwyaf priodol ar gyfer fflyd Ceredigion.

O ystyried yr heriau a'r ansicrwydd, mae'r gwasanaeth yn ystyried ei anghenion tymor byr, canolig a hirdymor gyda'r nod o sicrhau fod y Cyngor yn y sefyllfa orau i ymateb i newidiadau. Mae hyn yn debygol o arwain at wasanaethau sydd yn:

- Cyd-fynd yn well â pholisi, dymuniadau a chanllawiau Llywodraeth Cymru
- Hyrwyddo'r gwaith o atal, atgyweirio ac aildddefnyddio gwastraff
- Cynyddu cyfleoedd ailgylchu wrth ymyl y ffordd ac mewn mannau cyhoeddus
- Hyblyg
- Ei gwneud yn ofynnol i bob deiliad tŷ a busnes chwarae eu rhan a rheoli eu gwastraff yn fwy cynaliadwy
- Sicrhau bod darpariaeth y Safleoedd Gwastraff Cartrefi yn ddigonol ac yn gost-ffeithiol

7.1 Cynlluniau tymor byr (3-6 mis)

- Dychwelyd at weithredu'r gwasanaeth casglu gwastraff fel y'i cynlluniwyd, os yw cyfyngiadau COVID-19 yn caniatáu, gan gynnwys adfer y gwasanaeth gwastraff cartref swmpus a'r gwasanaeth gwastraff gardd.
- Adolygu anghenion y gwasanaeth casglu wrth ymyl y ffordd – llafur a fflyd
- Caffael capasiti Trosglwyddo Gwastraff yn ne Ceredigion

7.2 Tymor canolig (12-24 mis)

- Adolygu'r defnydd a wneir o'r Safleoedd Gwastraff Cartrefi a datblygu opsiynau i ymgynghori yn eu cylch
- Adolygu'r achos busnes ar gyfer Gorsaf Trosglwyddo Gwastraff Penrhos
- Adolygu'r opsiynau 'casglu wrth ymyl y ffordd' a datblygu opsiynau i ymgynghori yn eu cylch, gan ystyried
 - Cerbydau ULEV a'r seilwaith cysylltiedig
 - Deddfwriaeth sy'n newid
 - Blaenoriaethau Llywodraeth Cymru
 - Y farn gyhoeddus a gwleidyddol

7.3 Hirdymor (> 24 mis)

- Rhoi ar waith Strategaeth Rheoli Gwastraff newydd Ceredigion

LLESIANT CENEDLAETHAU'R DYFODOL:	A wnaed Aseiad Effaith Integredig? Os naddo, nodwch pam		Naddo, nid yw'r adroddiad yn cynnig newid strategaeth neu bolisi.
	Crynodeb:		
	Hirdymor:		
	Integreiddio:		
	Cydweithio:		
	Cynnwys:		
Atal:			
ARGYMHELLIAD:			
Nodi cynnwys yr adroddiad.			
RHESWM AM YR ARGYMHELLIAD:			
Ddim yn berthnasol			
Enwau Cyswllt:	Gerwyn Jones / Beverley Hodgett		
Swyddi:	Rheolwr Corfforaethol Gwasanaethau Amgylcheddol / Rheolwr Gwasanaeth - Amgylchedd Lleol		
Dyddiad yr Adroddiad:			
Acronymau:	HWS = Safle(oedd) Gwastraff Cartrefi WTS = Gorsaf(oedd) Trosglwyddo Gwastraff ULEV = Cerbydau allyriadau isel iawn		

Atodiad A

BBC News 15 Rhagfyr 2021

Covid: Fly-tipping in Wales up 22% in last year

This road in Coedkernew, near Newport, was blighted by fly-tipping for years until it was cleared this year

Fly-tipping has increased by 22% in Wales in the last year, latest Welsh government figures reveal.

The rise from April 2020 to March 2021 is thought to be because of national lockdowns to prevent Covid spreading.

Some councils though, including Pembrokeshire, Ceredigion and Swansea recorded a decrease in the offence.

A report by Welsh government and Fly-tipping Action Wales showed Cardiff had the highest number of fixed penalty notices (FPNs) to tackle fly-tipping.

A total of 301 FPNs were issued there between April 2020 and March 2021. Pembrokeshire recorded the largest annual decrease at 14%.

A total of 25,047 waste enforcement actions were recorded in Wales over the 12 months.

These include prosecutions, fixed penalty notices, investigations and stop-and-search checks.

The 2020-21 report, which analyses incidents recorded by local authorities between 1 April 2020, and 31 March 2021, shows Neath Port Talbot and Rhondda Cynon Taff councils achieved the highest number of successful fly-tipping prosecutions at seven apiece.

It also said Neath Port Talbot had led the way in enforcement for the eighth consecutive year.

Illegal dumping has risen by a fifth in the last year in Wales

Charles De Winton owns land on the outskirts of Brecon, in Powys. He believes the figures don't give an accurate reflection because they don't include offences on private land.

"A large part of fly-tipping goes unreported in rural areas where farmers and landowners experience it on their land," he said.

"It's very frustrating, I have personally experienced rubbish thrown over a hedge and into a small area of woodland, and I'm responsible for clearing it up.

"If it was asbestos or oils I would then be expected to clear it up at my own expense, and if I didn't I could be prosecuted for allowing this to happen on my land."

He called for stiffer penalties for offenders and a fund to help people clear rubbish dumped on their property.

One landowner he knew faced a £100,000 bill after asbestos was dumped on his land.

"The problem during lockdown has been down to council tips and recycling centres closing because of Covid restrictions," Mr De Winton said.

Landowner Charles De Winton said asbestos was among materials dumped

"So many people have got rid of rubbish on private land."

Fly-tipping Action Wales, a Welsh government initiative, is urging Welsh homeowners to dispose of rubbish responsibly.

The group's Neil Harrison said the rise was "disappointing" after sustained year-on-year decreases over the last few years.

Enforcement officers, he said, had been under "extreme pressure" because of the pandemic with many re-deployed to help councils respond to Covid.

"Like all other sectors, teams were working with depleted numbers, yet the fact that they were still able to deliver over 25,047 enforcement actions is testament to the hard work and commitment of our local authorities that continued to tackle environmental crime on the ground during a very challenging time," Mr Harrison said.

DIWEDD